

Štěpán, Ludvík

Osmé polsko-slovenské kontakty

Slavica litteraria. 2008, vol. 11, iss. 2, pp. 196-

ISSN 1212-1509 (print); ISSN 2336-4491 (online)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/103429>

Access Date: 30. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

body národov. V užšom priestore Rakúsko-Uhorskej monarchie obidve tieto verzie ožívali v rôznej miere v teórii austroslavizmu. Politickú verziu panslavizmu zneužívajúco akcentovali vládnuce mocenské kruhy, označujúce každý národný pohyb slovanskej society za nepriateľský a nebezpečný.

Wollmanova rozsiahla monografia koncipovaná ako konfrontačno-polemická výpoveď sa vyznačuje bohatosťou a šírkou materiálu, jeho výklady sú antikonvenčné, argumentačne podložené i keď v artikulácii občas poznačené dobou vzniku.

Myšlienково zaujímavo a podnetne je koncipovaná štúdia Pavla Koprdu *Frank Wollman očami neslavistu*. Autor identifikuje kontexty wollmanovskej tvarovo-štruktúrnej teórie medziliterárnosti s premisami Paul Van Tieghema v diele *La littérature comparée*, s teoretickým modelom Ďurišinových medziliterárnych spoločenských, s Bakošovými štylisticko-slohovými fenoménmi v súhre medziliterárnych procesov (*Literárna história a historická poetika*) i Picchiovým prístupom „odstredivosti“ v slovan-skom spoločenstve na osi časovej historickej vertikály v štúdiu *Pour une étude comparée slavo-romane de*

la formation des systèmes littéraires slaves (1978). Podnetné je jeho zdôraznenie špecifických kvalít „receptno-kreačného“ modelu, wollmanovského chápania polyvertikálnej periodizácie vývinových dimenzií svetovej literatúry, jeho harmonicko-dis-harmonická vyváženosť, typologická semióza sekvenciality jednotlivých období (aj keď v zúženom vide), simultánnosť prepojenia interných (národných) a externých (medziliterárnych javov) wollmanovská generálna literatúra (inherujúcej lotmanovské „preusporiadanie“, t. j. obojstranné či mnohostranné obnovovanie organizmu, jeho „okcidentalizáciu“. Európsky a medziliterárny kontext v komplex Wollmanovej tvarovo-štruktúrnej komparatívnej teórie umožňuje slovanskú otázku chápať v organickom univerzálnejšom celku, zvyrazňujúc pritom afinitívnu stránku jej existencionálnej podstaty.

Záverom možno konštatovať, že rezonancia aktívít Franka Wollmana i jeho originálnych teoreticko-metodologických koncepcií a pojmoslovného inštrumentária je rovnako živá ako podnecujúca.

Pavol Petrus

OSMÉ POLSKO-SLOVENSKÉ KONTAKTY

Slovensko-polská a Polsko-slovenská komise humanitních věd připravily v roce 2008 osmé číslo svého časopisu Kontakty – poprvé nikoli jako dva sešity v odlišných jazykových mutacích, ale jako jednu publikaci s příspěvky ve slovenštině a polštině. Hlavním tématem tohoto ročníku se staly politické přelomy v novodobé historii Polska a Slovenska, resp. Československa od roku 1918. Shodami a neshodami v tomto období mezi Polskem a Slovenskem se zabývá článek Aleny Bartlové z Historického ústavu SAV v Bratislavě, o literárních polsko-slovenských vztazích ve stínu politických přeměn píše slovenský literární vědec Jozef Hvišč (zejména o směřování tvorby a překladech polské literatury do slovenštiny). Střípky ze svých setkání (jako diplomata) s Alexandrem Dubečkem přináší krakovský literární vědec Jacek Baluch.

V rubrice Rozhovory se Juliana Beňová ptala Martina Porubjaka, slovenského dramaturga, divadelního režiséra, filmového scenáristy, překladatele, dramatika, divadelního vědce i politika zejména na jeho vztah k divadlu, dílu polského Stanisława Mrożka a k polské dramatičce a divadlu vůbec. Marta Pančíková (z UK v Bratislavě) a Jozef Hvišč podávají souhrnnou zprávu o činnosti obou komisí na jednání v Krakově (v roce 2007). Zejména šlo o vě-

deckou konferenci Nauczanie języka słowackiego i polskiego jako obcego, o stavu vydání syntetických Dějin Spiše a publikace Slovensko-poľské bilaterálne vzťahy v procese transformácie (viz naši recenzi v tomto čísle) a o diskusi o činnosti komisí.

Obsáhlá je rubrika Recenze, v níž se objevují pohledy na zajímavé knihy, časopisy a počiny polské, slovenské i české – např. o knize M. Filipowicze *RO-Ditelky náRODů*. Z problematiky české a slovenské ženské literární tvorby druhé poloviny 19. století, která vyšla v Hradci Králové, o sborníku k 80. výročí polonistiky na Univerzitě Komenského v Bratislavě, o „slovenském“ čísle polského časopisu *Literatura na Świecie* (věnujícím se zahraničním literaturám), o krakovské ročence *Almanach Czeski*, v němž jsou i slovakistické studie; nevšední je pohled na polský film *Wino truskawkowe*.

Kronika časopisu zaznamenala mj. Polské dny v Prešově, Čtvrté dny slovenské kultury v Krakově, přináší zprávu o desetiletí polonistiky na Univerzitě M. Bela v Banské Bystrici a různé vzpomínky a nekrology. Poslední číslo Kontakty doplňuje bibliografie slovenských inscenací polských divadelních her v letech 1990–2005, medailonky autorů čísla a anglické resumé.

Ludvik Štěpán